

Considerații privind statutul limbii române ca limbă maternă, limbă secundară și limbă străină

Radu DRĂGULESCU

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Departamentul de Studii Romane
“Lucian Blaga” University of Sibiu, Department of Romance Studies
Personal e-mail: radu.dragulescu@ulbsibiu.ro

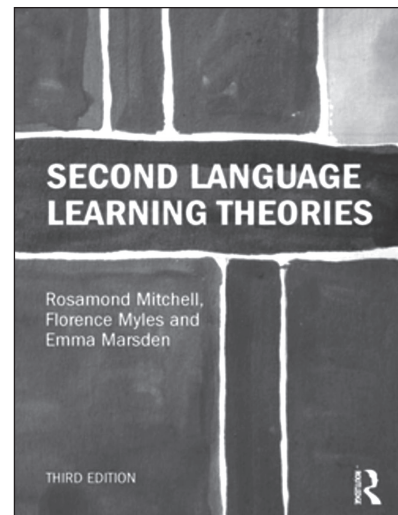
Considerations regarding the Status of Romanian Language as Maternal, Secondary, or Foreign Language

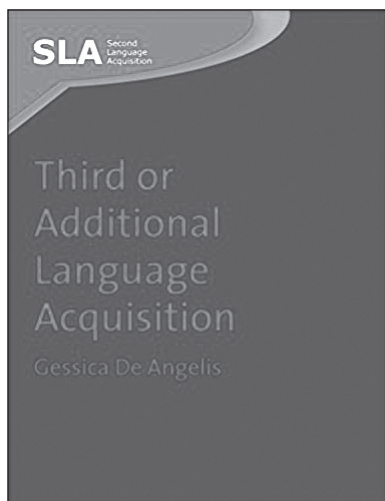
The process of globalization and the accelerated development of technology have led to a situation where multilingualism and polilinguism do not represent anymore some isolated or extraordinary cases. The focus of the present study is on the various factors favouring the spread of the Romanian language in this globalized context, as well as the acknowledgment of linguistic minorities and the migration of native Romanian speakers. In this context, any linguistic research must transcend the approach on language as a signs system, analyzing it as individual socially determined product.

Keywords: Romanian as foreign language, second and third language acquisition, language transfer, bilingualism, plurilingualism, multilingualism, metalinguistic awareness

Procesul achiziției limbajului a constituit un subiect major al cercetărilor lingvistice desfășurate în secolul trecut. În ultimii ani s-au înmulțit centrele de cercetare axate pe acest tip de studiu, iar metodologia și terminologia s-au îmbogățit substanțial, o serie de dispute au ajuns la un numitor comun, iar unele confuzii au fost înlăturate. Unele dintre ambiguitățile acestui domeniu constau în vehicularea cu diverse semnificații a sintagmelor limbă maternă, limbă primară, limbă secundară, a două limbi, a treia limbă, transfer lingvistic, interferență lingvistică și a conceptelor de bilingvism, plurilingvism, multilingvism etc. Unul dintre neajunsurile majore a fost, în opinia noastră, utilizarea sintagmei de limbă secundară (L2) pentru a desemna o limbă străină chiar dacă individul vorbitor era bilingv sau cunoștea deja două sau mai multe limbi

străine, vehiculându-se ideea (neveridică în opinia noastră) conform căreia în cazul achiziției unor noi limbi (nematerne) au loc procese identice cu cele ce au loc în cazul achiziției primei limbi. Cu alte cuvinte L2 desemna oricare limbă dobândită, alta decât cea maternă (L1)¹.

Sintagma „a treialimbă” (L3) a cunoscut semnificații diferite, depinzând în special de factori precum uzul limbii, limbi dominante, spațiu, ordinea cronologică a achiziției limbilor sau de o combinație între acești factori², fiind dovedit³ faptul că orice interferență a unei L2 cunoscute în prealabil va influența achiziția L3. Cercetări elocvente în acest sens a întreprins Carol Jaensch⁴, căreia îi mulțumim și pe această cale pentru timpul acordat și materialele pe care ni le-a pus la dispoziție. Generalizând, cercetările privind achiziția L3 își au originile în studiile sociolingvistice – „This is due to a number of factors relating to the importance of language within society, such as the spread of English around the world, an increase in minority language recognition and a progressively more mobile world population. A combination of these factors has resulted in educational situations where the learning of more than one language is no longer considered exceptional.

Sociolinguistic research has, therefore, led the way in establishing the importance of L3A as an independent field of research.”⁵ Or cercetarea acestor factori ai răspândirii limbii, recunoașterea minorităților lingvistice și migrația vorbitorilor constituie nucleul lucrării de față.

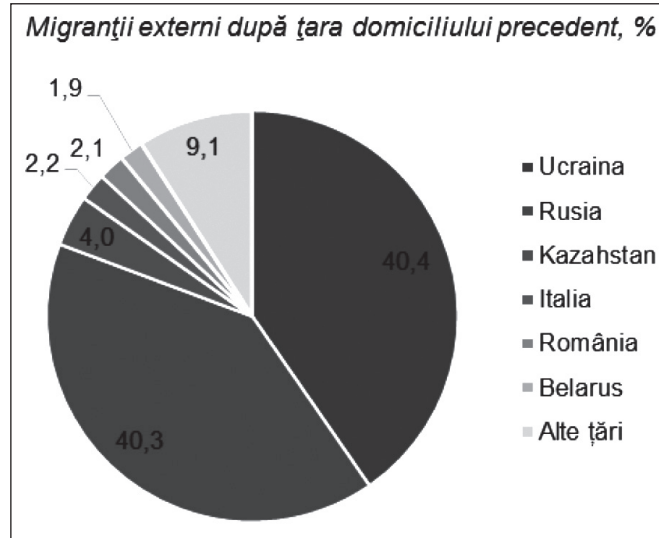
Vorbită ca limbă maternă (L1) de aproximativ 24 milioane de oameni și de alte 4 milioane⁶ ca doua limbă (L2), româna este idiomul cel mai răspândit în sud-estul Europei. Conform Institutului Național de Statistică⁷, dintre cei 20.121.641 de cetățeni ai României, 17.176.544 au declarat româna ca L1, iar 1.230.028 nu și-au declarat L1.

La acest număr se adaugă o parte a cetățenilor Republicii Moldova, cu privire la care ar fi o serie

de precizări de făcut. Conform Biroului Național de statistică al Republicii Moldova⁸ recensământul din anul 2014 a înregistrat o populație de 2.804.801 persoane, o scădere uriașă față de 2004, când numărul se ridica la 3.383.332. Dintre cetățeni, 81.486 (43.028 urban, 38.458 rural) nu au dorit să își declare limba maternă, spre deosebire de 2004 când numărul era mult mai scăzut: 14.108 (13.886 urban, 222 rural). Dintre cele 2.723.315 de persoane care și-au declarat L1, 56,7% (două treimi provenind din mediul rural) au afirmat ca aceasta este limba moldovenească⁹, în scădere față de 2004 când procentul atingea 60,2. Limba română s-a dovedit a fi L1 pentru 23,5% (29,6% urban, 20,4% rural) din populația care a acceptat să dezvăluie acest fapt, în creștere față de 2004 când atingea nivelul de 16,6 % (23,4% urban, 12,3% rural). Limba rusă se află în scădere, 9,7% (21,8% urban, 3,6 rural) în 2014, față de 11,3 % (24,9% urban, 2,9% rural) în 2004, fapt care poate indica și o creștere demografică a rușilor în zona rurală față de o descreștere în zona urbană, dar poate avea și numeroase alte cauze pentru care anumiți cetățeni să fi declarat rusa ca L1.

Trebuie însă avut în vedere că în decembrie 2013 Curtea Constituțională a hotărât că actul de Declarație a Independenței primează în fața Constituției și, în consecință, sintagma „limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine” poate fi echivalată semantic cu „limba română”¹⁰, fapt care poate constitui un motiv al diferențelor dintre datele cuprinse în cele două recensăminte. Un alt aspect important care trebuie avut în vedere este migrația. Recensământul din 2014 relevă că 72,1% dintre persoane nu și-au părăsit localitatea natală. În mediul urban, în localitatea de recenzie locuia încă de la naștere 59,1% din populație, iar în mediul rural 79,0%. Așadar, aproximativ 741.500 de persoane (27,9%) și-au schimbat domiciliul măcar o dată în viață. Cel mai des și-au schimbat reședința cetățenii care la momentul recenzării locuiau în orașe: 40,9%, față de 21,0% în cazul populației din sate. 102.800 de persoane (13,9%) din totalul populației care și-a schimbat domiciliul, au sosit din alte țări pentru a se stabili în Republica Moldova. Dintre acestea predomină Ucraina (38.800 de persoane (40,4%), Rusia - 38.700 (40,3%), Kazahstan - 3.900 (4,0%), Italia - 2.100 (2,2%), România - 2.000 (2,1%), Belarus - 1.800 (1,9%) și din alte state - 8.700 (9,1%)¹¹.

În ultimii 2 ani, anterior recensământului din 2014, 56.600 de persoane au decis să se mute în altă localitate, dintre acestea, fiecare a doua persoană fiind din mediul rural. Un sold pozitiv al migrației au înregistrat Chișinău și Bălți și raioanele Anenii Noi, Cahul, Căușeni, Ialoveni, Soroca și Taraclia. Cele mai afectate de migrația internă sunt raioanele Cantemir, Călărași, Cimișlia, Fălești, Glodeni, Nisporeni, Șoldănești și Telenești. 8 unități administrativ-teritoriale cresc demografic, iar 27 de unități sunt

în scădere. Destinația cea mai râvnită este Chișinău care a crescut în doi ani cu 12500 de persoane. În Bălți numărul persoanelor sosite a depășit de 2,8 ori numărul persoanelor plecate. Ponderea persoanelor născute în Chișinău și Bălți constituie, 11,1% și 2,6%. Cei mai mulți cetățeni s-au născut în Găgăuzia – 4,9%, Hîncești – 4,2%, Orhei – 3,9%, Cahul – 3,8%. În 23 de raioane, la momentul recensământului, locuiau mai puține persoane decât s-au născut în aceste raioane. Acest fapt relevă mobilitatea intensă a populației¹².

În Republica Moldova, româna constituie L2 pentru un număr mare de ucraineni (8,4%), ruși (5,9%), găgăuzi (4,4%) și bulgari (1,9%)¹³.

Româna este limbă oficială și în Găgăuzia (alături de găgăuză și rusă), dar slab reprezentată, dobândind mai degrabă statut de L2¹⁴ (în special din cauza predominanței limbii ruse). În Transnistria, populația este formată din 31,8% „moldoveni”¹⁵, 30% ruși, 28,8% ucraineni, 4% găgăuzi, 2% bulgari și câteva alte categorii etnice care, fiecare în parte, nu ating 1%¹⁶. În Ucraina populația vorbitoare de română L1 însumează aproximativ 410.000 de persoane, concentrate în special în zona Cernăuți, Odessa și Transcarpatia. Conform datelor recensământului din 2001, în Ucraina, 258.619 dintre persoane au fost înregistrate ca „moldoveni”, iar altele 155.130 ca romani. Recensământul din 1990 consemna în regiunea Cernăuți 227.187 romani, în timp ce datele oficiale ale primului recensământ sovietic în aceasta regiune (1959) indică 151.435 romani (nu știm cât de corectă a fost numărătoarea), iar ultimul recensământ sovietic (1989) a înregistrat 184.836 romani. Primul recensământ organizat de autoritățile ucrainene a consemnat în regiunea Cernăuți 181.780 romani, dintre care 67.225 s-au declarat moldoveni. În 2001, în regiunea Odessa au fost recenzați 123.751 moldoveni, iar în regiunea Transcarpatia au fost înregistrați 32.152 etnici romani¹⁷. În școlile din Ucraina, cel puțin „pe hârtie”, limba română este predată în școli atât ca L1,

cât și ca L2 și L3 (ca limbă străină), fără a fi prezentă în universități ca L1.

În 2001, în Ungaria, se găseau 94.721 de vorbitori de română, dintre care 8.482 foloseau romana L1¹⁸, dar, mai ales în urma ascensiunii organizațiilor naționaliste și de extremă dreapta vorbitorii se confruntă cu o serie de greutăți și amenințări.

Alte comunități vorbitoare de română L1 întâlnim în Serbia, în special pe Valea Timocului, 60.000 conform datelor oficiale, dar românii nu au fost recunoscuți ca minoritate și sunt împărțiți în comunități de vlahi și români, considerate ca fiind distincte din punct de vedere etnic. În statisticile oficiale românii au fost înregistrați ca vlahi, iar în unele statistici se observă faptul că numărul vorbitorilor de română care s-au declarat etnici sârbi este cu mult mai mare decât al celor care s-au declarat vlahi/români. În 1921 au fost înregistrați 159.549 români; în 1931 - 57.000; la recensământul din 1948 nu au fost luați în calcul decât românii din Voivodina; în 1953 - 198.793 vorbitori de română și doar 29.000 de români; în 1961 au fost înregistrați 1.330 români; în 1971 nu apar deloc; în 1981 - 135.000 vorbitori de română, fără a fi înregistrată și categoria români; 1991 - 71.536 vorbitori de limbă română și doar 16.539 români; în 2002 - 59.729 vorbitori de limbă română și 44.110 români¹⁹. La 18 februarie 2009, Consiliului Național al Minorității Naționale Române din Serbia a primit o adresă a Ministrului Educației Jarco Obradovici cu numărul 610-00-00046/2009-06 prin care se arăta că etnicii români din Serbia pot studia în școlile publice limba română ca limbă maternă și elemente ale culturii naționale. Mai mult, că au fost aprobate manuale de limbă română și profesori calificați. Cursurile nu au fost demarate în toamna anului 2009, cu toate că părinții copiilor români au depus cereri oficiale pentru studiul limbii române 2-3 ore pe săptămână în școlile din localitățile Ranovac, Rasanac, Osanica, Golubac, Zitkovica, Krivaca, Orljevo, Kladurovo, Manastirica,

Statutul limbii române în estul Europei: ■ maternă ■ peste-3% ■ 1-3% ■ sub-1% ■ n/a²⁶

Busura, Kucevo, Bukovska, Neresnica, Mali Jasenovac, Gradskovo, Sipiko vo, Laznica, Sedlar, Subotica, Bobovo. În unele dintre aceste localități, directorii de școală sau inspectoratele școlare au trimis la minister informația că nu dorește nimeni să învețe românește. În alte localități, directorii școlilor au încercat să convingă părinții să își retragă cererile, iar în alte cazuri părinții au fost nevoiți să aleagă între engleză și română²⁰. În Voivodina sunt înregistrați 34.000 de vorbitori de română, recunoscuți ca minoritate, iar româna este predată ca L1 în școli, alături de sârbă L2, întrucât regiunea a devenit autonomă în 2009.

Dintre vecini, conform raportului Centrului de Studii pentru Resurse Românești²¹, Bulgaria, la rândul ei, refuza să recunoască existența unei minorități românești, neacordând, în consecință, niciun fel de sprijin comunităților vorbitoare de română. Oficial, Bulgaria ar recunoaște existența unei comunități vlah, susținând că aceasta este o comunitate cu o identitate diferită de cea românească. Conform primelor recensăminte din 1905 și 1910, în Bulgaria trăiau peste 80000 de români. În 1926 erau înregistrați 83.746 de români. A urmat o scădere uimitoare: dacă la 1926, la Vidin, au fost înregistrați 42.414 români, opt ani mai târziu au fost înregistrați 1213. În 1965 datele indică doar 6000, iar recensământul din 2001 nici nu cuprinde categoria români. Cu toate că organizațiile neguvernamentale ale românilor din Bulgaria afirmă că există populație vorbitoare de limbă română în 35 de sate din zona Vidinului.²² Ministerul Culturii din țara vecină susține că există doar reprezentanți ai vlahilor și aromânilor care vorbesc un dialect necunoscut în care figurează și cuvinte bulgare. Statutul de minoritate națională le este refuzat românilor în baza următorului raționament: „Se apreciază că semnele principale de minoritate etnica sunt: 1) Să populeze în permanență

teritoriul unui stat și să fie cetățeni ai lui - în cazul acesta așa zisa populație vlahă îndeplinește această cerință; 2) să aibă religie diferită de religia statului unde se găsesc - în cazul acesta vlahii sunt ortodocși și anume au aceeași apartenență religioasă ca și marea parte a populației din Bulgaria. Cerința pentru slujba divină în limba maternă nu este lipsită de bază, dar de fapt conform Constituției Bulgariei, ei au posibilitatea să practice ortodoxismul în Bulgaria liber, fără nici o restricție 3) să fie suficient reprezentați în stat sau într-o regiune anume, prin reprezentanți înțelegându-se numărul membrilor unei minorități. Este greu să se găsească un criteriu ce înseamnă suficient reprezentativi și de aceea, s-a convenit o parte procentuală a unei comunități minoritare în comparație cu numărul cetățenilor din stat - în acest sens conform statisticilor vlahii din Bulgaria nu îndeplinesc criteriul pentru a fi minoritate națională”.²³ În consecință, nu există o formă continuă de predare a limbii române. Prin demersurile întreprinse de organizațiile neguvernamentale ale românilor din Bulgaria au fost înființate câteva cursuri de predare a limbii române care însă depind de sprijinul material venit din România. Conform Institutului Limbii Române, între cele două țări există un acord interguvernamental prin care două lectorate de limbă română funcționează la două universități din Bulgaria, unul încă din 1950, iar al doilea de la 1976²⁴.

Comunități mari de vorbitori de limbă română se mai întâlnesc în SUA (aprox. 400.000, concentrate în zonele New York, New Jersey, Pennsylvania, Ohio, Michigan, Illinois), Canada (100.000, răspândite în zonele Quebec, Ontario, Manitoba, Saskatchewan, Alberta, British Columbia), în America Centrală și de Sud (Venezuela 12.000, Argentina 10000 ș.a.), Australia (50.000), Israel în jur de 500 de mii, Germania circa 200 de mii de etnici români și peste unu, cinci

Sursă foto: <http://coseriu.uniud.it/>

milioane de sași transilvăneni și șvabi, Franța peste 60.000, Italia circa 200 de mii, Spania aproximativ 100 de mii, Austria circa 30.000, Turcia 30.000, Marea Britanie 15.000, Suedia 13.000, Irlanda 7.000²⁵.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, româna a devenit una dintre limbile oficiale ale acesteia, iar interesul pentru limba noastră a crescut simțitor. Nu numai că numărul studiilor, articolelor și conferințelor internaționale dedicate limbii noastre s-au înmulțit, ci, în ultimii ani, din ce în ce mai mulți cetățeni străini încearcă să învețe pe diferite căi și din diferite motive limba română sau, mai exact, daco-româna, ca așa numita a treia limbă (L3). Predarea limbii române în străinătate, la nivel academic, a început în al patrulea deceniu al secolului al XIX-lea, la Universitatea din Sankt Petersburg. La 1863 era predată la Universitățile din Budapesta și Torino, în 1882 la Universitatea Carolină din Praga și la Universitatea din Zagreb, iar în 1893 la Universitatea din Leipzig. În perioada postbelică România semnează la nivel internațional acorduri de colaborare în domeniul educației, cuprinzând prevederi exprese legate de studiul limbii române la nivel academic în statele partenere, putând vorbi așadar de o politică a statului român de promovare a limbii române în străinătate²⁷. Începând din anul 1999 Institutul Limbii Române a gestionat Lectoratele de limba română, în cadrul cărora se predau în străinătate cursuri de limbă, literatură, cultură și civilizație românească. Dacă în 2013 funcționau 42²⁸ de asemenea structuri, în 23 de țări, în anul universitar 2014-2015 au funcționat 44 lectorate, cu 45 de lectori, în 44 de universități, din 26 de țări, iar în 2016 numărul lor a crescut la 49²⁹, în 29 de țări din Europa, Asia și America de Nord. În 2017 în lista ILR figurau 48 de lectorate, în 28 de țări (nu mai apare lectoratul de la Universitatea New Delhi din India, înființat în anul 1977)³⁰.

Începând din anul 2007, ILR a demarat proiectul

LCCR, un curs de limbă, cultură și civilizație românească dezvoltat în cadrul unui parteneriat între Ministerul Educației din România și alte state membre UE. Cursul are drept obiectiv principal predarea unui curs opțional elevilor români cu vârste cuprinse între 3 și 18 ani, înscriși în unități de învățământ din Belgia, Italia și Spania, Portugalia și Irlanda. Motivul principal îl constituie migrația masivă a forței de muncă din România către aceste țări, determinând formarea unor numeroase comunități românești. Vorbind despre o „comunitate școlară” de origine română în aceste țări, comunitate cu o structură diversă: de la copiii care au studiat și în România, la cei născuți în străinătate, fără nici un contact cu școala românească și implicit cu limba română, ILR se adresează tuturor elevilor la care apar problemele de adaptare, de integrare, respectiv de asumare a unei identități lingvistice și culturale³¹. Acest curs „este structurat într-un format de 2 ore pe săptămână, în baza unei programe și este predat de profesori calificați, selectați prin concurs din rândul comunității. Pe lângă orele de curs, profesorii și elevii sunt implicați în activități culturale, de promovare a culturii și civilizației românești în mediile educaționale și în comunitățile din țările de adopție.”³² De la un număr de 1500 elevi înscriși în anul 2007, mai bine de 5.000 în 2013³³, în anul școlar 2014-2015 au beneficiat de curs peste 12.479 de copii. În anul școlar 2015-2016 numărul a crescut la 12.661 (340 Belgia, 4864 Italia, 7287 Spania, 145 Portugalia, 25 Irlanda). În anul școlar 2016-2017, de curs au beneficiat 12.195 elevi (234 Belgia, 4507 Italia, 7175 Spania, 195 Portugalia, 84 Irlanda)³⁴.

Tot conform ILR, în 2013 română era predată în 94 de universități din 38 de țări.³⁵

Toate aceste date ne indică faptul că limba noastră se află, cum e și firesc³⁶, într-o continuă schimbare, în plin proces de devenire a idiomului de mâine, cunoscând transferuri și interferențe multiple. Transferul lingvistic,

în special, se dovedește a fi un proces extrem de complex care intervine la toate nivelurile limbii. Cercetarea limbii trebuie să transcindă abordarea acesteia ca un sistem de semne, analizând-o și ca funcționalitate, ca produs individual social determinat. Limba se dezvoltă nu numai conform relațiilor structurale ce mențin sistemul în echilibru, ci și, îndeosebi, în relație cu alte fenomene de ordin spiritual, cultural-artistic, social, extralingvistic³⁷.

Note:

1. R. Mitchell, F. Myles, *Second language learning theories*, London, Arnold, Oxford University Press, 1988.
2. A se vedea în acest sens G. de Angelis, *Third or additional language acquisition*, Clevedon, Multilingual Matters, 2007, p.8-12; B. Hammarberg, B., *The languages of the multilingual: Some conceptual and terminological issues*, in *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 2010, 48 (2-3), p. 91-104; C. Hoffmann, C., *Towards a description of trilingual competence*, in *International Journal of Bilingualism*, 5 (1), 2001, p. 1-17.
3. S. Williams, S., B. Hammarberg, *Language switches in L3 production: Implications for a polyglot speaking model*, in *Applied Linguistics*, 19 (3), 1988, p. 295-333; G. De Angelis, L. Selinker, *Interlanguage transfer and competing linguistic systems in the multilingual mind*, in *Cross-linguistic influence in third language acquisition: Psycholinguistic perspectives*, J. Cenoz, B. Hufeisen, U. Jessner (eds.), Clevedon, Multilingual Matters, 2001, p. 42-58; Y. Falk, C. Bardel, *Object pronouns in German L3 syntax: Evidence for the L2 status factor*, in *Second Language Research*, 27(1), 2011, p. 59-82.
4. Carol Jaensch, *L3 acquisition of articles in German by native Japanese speakers*, in R. Slabakova, J. Rothman, P. Kempchinsky, & E. Gavrusseva (eds.), *Proceedings of Generative Approaches to Second Language Acquisition 2007*, Somerville, Mass., Cascadilla Press, 2008, p. 81-89; *Idem*, *Article choice and article omission in the L3 German of native speakers of Japanese with L2 English*, In M.d.P. García Mayo & R. Hawkins (eds.), *Second language acquisition of articles: Empirical findings and theoretical implications*, Amsterdam, John Benjamins, 2009, p. 233-263. *Idem*, *Acquisition of L3 German: Do some learners have it easier?*, in J. Cabrelli Amaro, S. Flynn, & J. Rothman (eds.), *Third language acquisition in adulthood*, 2012, Amsterdam, John Benjamins, p.165-193; *Idem*, *Third language acquisition. Where are we now*, in *Linguistic Approaches to Bilingualism*, 3 (1), J. Rothman, Sh. Unsworth (eds.), Amsterdam, John Benjamins, 2013, p. 73-93.
5. *Idem*, *Third language acquisition. Where are we now*, in *Linguistic Approaches to Bilingualism*, 3 (1), J. Rothman, Sh. Unsworth (eds.), Amsterdam, John Benjamins, 2013, p. 75.
6. 6,5 % maghiari, 3,3% romi, 0,3% ucraineni, 0,2% germani, 0,1% turci, 0,1% lipoveni; a se vedea Sabine Krause, Heide Flagner, *Romanian as a Foreign Language in the World*, in *Manual of Language Acquisition*, Christiane Fäcke (ed.), in *Manuals of Romance Linguistics (MLR)*, Günter Holtus & Fernando Sanchez Miret (eds.), Berlin NY, de Gruyter, 2014, p. 452.
7. <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2> / 03.10.2017.
8. Pentru informații detaliate a se vedea <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=479&> 03.10.2017.
9. Conform unor teorii aberante, aceasta ar fi un rezultat al romanizării separate a dacilor și geților (adică o altă limbă romanică).
10. <http://lex.justice.md/md/350850/> 03.10.2017.
11. <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5676&parent=0> 03.10.2017.
12. *Ibidem*.
13. Datele se regăsesc în studiul Sabine Krause, Heide Flagner, *Romanian as a Foreign Language in the World*, in *Manual of Language Acquisition*, Christiane Fäcke (ed.), in *Manuals of Romance Linguistics (MLR)*, Günter Holtus & Fernando Sanchez Miret (eds.), Berlin NY, de Gruyter, 2014, p. 452; Dorim să mulțumim și pe această cale Sabine Krause pentru materialul pus la dispoziție.
14. Stefan Ihrig, *Gagausen*, in *Die Republik Moldau. Republica Moldova. Ein Handbuch*, Klaus Bochmann et al. (eds.), Leipzig, Universitätsverlag, 2012, p. 201-206.
15. Folosirea glotonimului limbă română, precum și utilizarea alfabetului latin au fost interzise și se pedepsesc conform legii <http://zakon-pmr.com/DetailDoc.aspx?document=36286> 03.10.2017.
16. Sabine Krause, Heide Flagner, *op.cit.*, p. 453.
17. Aneta Șoimu, <http://basarabia91.blogspot.ro/2011/04/situatia-comunitatii-romanesti-din.html> 03.10.2017
18. <http://emberijogok.kormany.hu/ethnic-romanians-in-hungary> 03.10.2017.
19. Informații detaliate despre situația limbii române se găsesc într-un cuprinzător raport al Centrului de Studii pentru Resurse Românești: <http://www.centruldestudii.ro/raport-privind-drepturile-romanilor-in-2009-75/> 03.10.2017.
20. <http://www.centruldestudii.ro/raport-privind-drepturile-romanilor-in-2009-75/> 03.10.2017.
21. *Ibidem* 03.10.2017.
22. *Ibidem* 03.10.2017.
23. *Ibidem* 03.10.2017.
24. <http://www.ilr.ro/wp-content/uploads/2016/10/Baza-legala-site.htm> 03.10.2017.
25. Sabine Krause, Heide Flagner, *op. cit.*, p. 455.
26. [CC BY-SA3.0](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/), <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1444808>>Link. https://ro.wikipedia.org/wiki/Limbile_Uniunii_Europene#/media/File:Knowledge_Romanian_Eastern_EU.png 03.10.2017.

27. <http://www.ilr.ro/lectorate/>. 03.10.2017.
28. Sabine Krause, Heide Flagner, *op.cit.*, p. 455, citând siteul Institutului Limbii Române accesat la 14.07.2013.
29. <http://www.ilr.ro/wp-content/uploads/2016/01/LECTORATE-2015-2016.htm> 03.10.2017.
30. <http://www.ilr.ro/wp-content/uploads/2016/10/Baza-legala-site.htm> 03.10.2017.
31. <http://www.ilr.ro/lccr/> 03.10.2017.
32. *Ibidem*. 03.10.2017.
33. Sabine Krause, Heide Flagner, *op.cit.*, p. 455, citând siteul Institutului Limbii Române accesat la 14.07.2013.
34. <http://www.ilr.ro/lccr/> 03.10.2017.
35. Sabine Krause, Heide Flagner, *op.cit.*, p. 455, citând siteul Institutului Limbii Române accesat la 14.07.2013.
36. „Limba nu este dinamică pentru că se schimbă – adică pentru că schimbarea este un «fapt» –, ci se schimbă pentru că natura ei este dinamică: pentru că limbajul este o activitate liberă, adică creatoare, și «moare» când încetează să se mai schimbe” E. Coșeriu, *Sincronie, diacronie și istorie*. București, Editura Enciclopedică, 1997, p. 256.
37. E. Coșeriu, *Introducere în lingvistică*, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 1999, p. 58.
- Bibliography:**
- Coșeriu, Eugeniu, *Sincronie, diacronie și istorie / Synchrony, diachrony and history*, București, Editura Enciclopedică, 1997.
- Coșeriu, Eugeniu. *Introducere în lingvistică / Introduction to linguistics*, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 1999.
- De Angelis, G., Selinker, L., *Interlanguage transfer and competing linguistic systems in the multilingual mind*, in *Cross-linguistic influence in third language acquisition: Psycholinguistic perspectives*, J. Cenoz, B. Hufeisen, U. Jessner (eds.), 2001, Clevedon, Multilingual Matters.
- De Angelis, G., *Third or additional language acquisition*, Clevedon, Multilingual Matters, 2007.
- Falk, Y., Bardel, C., *Object pronouns in German L3 syntax: Evidence for the L2 status factor*, in *Second Language Research*, 27 (1), 2011.
- Hammarberg, B., *The languages of the multilingual: Some conceptual and terminological issues. International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 2010, 48 (2–3).
- Hoffmann, C., *Towards a description of trilingual competence*, in *International Journal of Bilingualism*, 5 (1), 2001.
- <http://emberijogok.kormany.hu/ethnic-romanians-in-hungary>. 03.10.2017.
- <http://lex.justice.md/md/350850/>. 03.10.2017
- <http://www.centruldestudii.ro/raport-privind-drepturile-romanilor-in-2009-75/>. 03.10.2017.
- <http://www.ilr.ro/lccr/> 03.10.2017.
- <http://www.ilr.ro/lccr/> 03.10.2017.
- <http://www.ilr.ro/lectorate/>. 03.10.2017.
- <http://www.ilr.ro/wp-content/uploads/2016/01/LECTORATE-2015-2016.htm> 03.10.2017.
- <http://www.ilr.ro/wp-content/uploads/2016/10/Baza-legala-site.htm> 03.10.2017.
- <http://www.ilr.ro/wp-content/uploads/2016/10/Baza-legala-site.htm> 03.10.2017.
- <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>. 03.10.2017
- <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&cid=5676&parent=0>. 03.10.2017
- <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=479&>. 03.10.2017
- <http://zakon-pmr.com/DetailDoc.aspx?document=36286>. 03.10.2017
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Limbile_Uniunii_Europene#/media/File:Knowledge_Romanian_Eastern_EU.png 03.10.2017.
- Ihrig, Stefan, *Gagausen*, in *Die Republik Moldau. Republica Moldova. Ein Handbuch*, Klaus Bochmann et al. (eds.), Leipzig, Universitätsverlag, 2012.
- Jaensch, Carol, *Acquisition of L3 German: Do some learners have it easier?*, in *Third language acquisition in adulthood*, J. Cabrelli Amaro, S. Flynn, J. Rothman (eds.), Amsterdam, John Benjamins, 2012.
- Jaensch, Carol, *Article choice and article omission in the L3 German of native speakers of Japanese with L2 English*, in *Second language acquisition of articles: Empirical findings and theoretical implications*, M.d.P. García Mayo, R. Hawkins (eds.), Amsterdam, John Benjamins, 2009.
- Jaensch, Carol, *L3 acquisition of articles in German by native Japanese speakers*, in *Proceedings of Generative Approaches to Second Language Acquisition 2007*, R. Slabakova, J. Rothman, P. Kempchinsky, E. Gavruseva (eds.), Somerville, Mass., Cascadilla Press, 2008.
- Jaensch, Carol, *Third language acquisition. Where are we now*, in *Linguistic Approaches to Bilingualism*, 3 (1), J. Rothman, Sh. Unsworth (eds.), Amsterdam, John Benjamins, 2013, p. 73-93.
- Krause, Sabine, Flagner, Heide, *Romanian as a Foreign Language in the World*, in *Manual of Language Acquisition*, Christiane Fäcke (ed.), în *Manuals of Romance Linguistics (MLR)*, Günter Holtus & Fernando Sanchez Miret (eds.), Berlin NY, de Gruyter, 2014.
- Mitchell, R., Myles, F., *Second language learning theories*, London, Arnold, Oxford University Press, 1998.
- Șoimu, Aneta, <http://basarabia91.blogspot.ro/2011/04/situatia-comunitatii-romanesti-din.html>. 03.10.2017.
- Williams, S., & Hammarberg, B., *Language switches in L3 production: Implications for a polyglot speaking model*, in *Applied Linguistics*, 19 (3), 1998.